

ANALYSIS OF SOCIAL STUDIES CURRICULA IN TURKEY AND MANITOBA**Tuğba Cevriye ÖZKARAL***Asst. Prof. Dr., Necmettin Erbakan University, Turkey, ozkaraltugba@gmail.com**ORCID: 0000-0003-4595-816X**Received: 26.11.2019**Accepted: 19.08.2020**Published: 28.09.2020***ABSTRACT**

This study aims to analyze the social studies curricula in Turkey and Manitoba. In the study, qualitative research method was adopted. The source of the data consisted of the social studies curricula applied in Turkey and Manitoba. The findings of the research were obtained using document analysis, which is one of the qualitative data collection methods. Descriptive analysis method was used for data analysis. In light of the findings obtained in the research; it was determined that two curricula have more similar characteristics in terms of purpose, content, learning-teaching process and evaluation elements. It was determined that the two curricula were similar in terms of objectives from the following aspects: Students being democratic, environmentally-conscious and good citizens who have critical thinking and communication skills. The thematic standards set by NCSS were intense in both curricula. Therefore, it was found that there were also similarities in terms of content. Regarding the assessment dimension; it was determined that process assessment stood out and different evaluation techniques were discussed. Based on the differences found during the research, the following suggestions were made: Names of the individuals and academic advisors who contributed to the curriculum should be included in the social studies curricula. Issues such as sustainable development and gender equality should be included in social studies curricula. Examples of activities that are suggestive for social studies teachers can be included in social studies curricula. Real life should be included more in social studies curricula, and social studies classrooms should be seen as a life laboratory.

Keywords: Social studies, Turkey, Canada, Manitoba, curriculum.

INTRODUCTION

Curriculums are assessed to determine whether the curriculum has any lacking components or has some components that do not function as intended; it also aims to determine which components of the curriculum, if any, cause these deficiencies and reflect the required corrections. Moreover, these studies provide feedback to curriculum development specialists and ensure introducing good practices in the field (Ozturk & Ozturk, 2013). The curriculums should be constantly reviewed and the deficiencies should be identified. Therefore, assessment of the social studies curricula and examining the social studies curricula of various countries comparatively is an important issue.

Social studies is an important elementary-level course that involves social sciences such as history, geography, sociology, economics, anthropology and law. Information on these sciences is organized in an integrated manner and in accordance with the age level of elementary school students. It is also a course that prepares students for life. Its existence as a course, neither in the world nor in our country, goes a long way back.

A course under the name of social studies was taught in the USA for the first time in 1916; and it took place as a course in our country in 1968. In previous years, history, geography, citizenship knowledge courses were being taught as separate courses (Alaca, 2019). Today, it is seen that this tradition continues in Europe and there is no multidisciplinary social studies course. However, it is seen that in many countries, especially in the USA, social studies course has become a traditional lesson and it is accepted as a basic course (Keskin, 2019). According to Sönmez (2010), facts should be given as a whole in social studies courses. The reason is that human beings see each fact as a whole, not piece by piece, and learn and understand it more easily that way. For this reason, while socializing the children in primary education, principles and generalizations about each branch of science should not be taught as separate courses. The common points of these branches of science should be found and combined before teaching. The fact is not pieces but a whole; it is easier to see and understand this whole and live accordingly.

Social studies course is the only course focused directly on citizenship education (Öztürk, 2015). One of the main issues related to the social studies course involves how to raise a "social", "effective", "participant" and "competent" individual and "a good citizen" and how this can be achieved through social studies course (Bektaş Öztaşkın, 2016). According to Safran (2015); the social studies course aims to train the type of citizens desired by the state that the individual is a citizen of. From this point of view, the social studies course can carry the traces of a democratic, totalitarian or socialist regime in line with the demands of the relevant governing regime. Therefore, the social knowledge to be provided will be shaped according to the values and rules of society.

Social studies are not numerical data or lists of dates, places and people that will be memorized and recited when requested (Kottler & Gallavan, 2013). The study field of social studies is people. This includes both those who are with us like family and those who live in far countries. This includes humans living today, those who

have lived a long time ago and those who will live in the future (Zarillo, 2016). In this context; social studies have important duties to understand many problems of the immigrants who left their country and took refuge in our country as a result of the wars around us, including hunger, shelter, education, health, etc. and produce solutions to these problems (Özmen, 2015). The social studies course, which assumes such important tasks, should also have a qualified curriculum. A good education can be ensured through well-designed and well-implemented curricula focusing on effective learning. From this point on, it is necessary to consider the development of curricula to give functional meaning to education and training because the curriculum is a basic guide that determines the required qualifications of students studying in educational institutions and guides the organization and evaluation of education and is prepared by experts (Fer, 2019).

When examined the concepts of education program and curriculum, it is seen that education program includes the following elements: list of subjects, course contents, programming of studies, list of teaching materials, sorting of courses, target behaviors group, everything taught inside / outside the school and planned by school staff. The main elements of the education program are objectives, content, learning and teaching situations, and assessment. The official dimension of the education program is expressed as a curriculum. Subdivision of curriculum, which includes all activities related to the teaching of a course that is planned to be acquired at school or outside the school, is called syllabus (Demirel, 2007; Korkmaz, 2017). According to Doğanay (2008); no program is perfect and needs to be improved. Besides, the actual program is the one running in practice rather than the written text.

The historical development process of social studies curricula in our country is as follows: Curricula were established in 1926, 1930, 1932, 1936, 1948, 1962, 1968, 1989, 1993 in the Republican period. History, geography and citizenship courses were included in the curricula 1926, 1930, 1932, 1936 and 1948. The course, which was first called the Society and Country Studies in 1962, was named social studies in 1968. At the secondary school level, history, geography and citizenship courses were taught in the curricula 1924, 1927, 1930, 1931, 1938 and 1949. In 1968, courses continued under the name of social studies for 1st, 2nd and 3rd grades. National History and National Geography courses were brought upon the abolition of social studies in the 1980s. Social studies course was brought back in 1998 (Bilgili, 2019; Çatak, 2016; Şimşek, 2014). In 2004, a social studies curriculum that was prepared in line with the constructivist approach and involved significant changes was implemented (Özdemir, 2014). The present study examines the current social studies curriculum which was published in 2017 and updated in 2018. Furthermore, the social studies curriculum that is currently implemented in Manitoba, a province of Canada, is another curriculum examined in this study.

The country consists of 10 provinces and 3 territories. Provinces are Alberta, British Columbia, Manitoba, New Brunswick, Newfoundland, Northwest, Nova Scotia, Nunavut, Ontario, and Prince Edward Island. Territories are Quebec, Saskatchewan and Yukon. Within this federal structure, administrative powers are shared among the Central Government (Federal Government), Provincial Governments and Local Governments/Municipalities (Regional Governments). Provincial and Regional Governments are independent to the extent determined

within the framework of the constitution (Foreign Economic Relations Board, 2015). When we examine the development process of social studies curricula in Manitoba, we first see that a social studies curriculum ranging from kindergarten to 9th grade was published in 2002. In 2003, a social studies curriculum with coverage ranging from kindergarten to 8th grade was published. The curriculum which was in a body was later renewed and published in separate documents for each grade. The social studies curricula for 5th grade were renewed in 2005, and the social studies curricula for 6th, 7th and 8th grades were renewed in 2006.

Considering the studies conducted in Turkey on social studies curricula of various countries, it is seen that the studies on the dimensions of values are common (Kafadar, Ozturk, & Katilmis, 2018; Merey, Kus, & Karatekin, 2012). In their study, Ozturk and Ozturk (2013) examined the social studies curricula implemented in Ontario/Canada and Turkey. The present study, on the other hand, aims to examine social studies curricula implemented in Turkey and Manitoba, another state of Canada. While Turkey is a developing country, Canada is a developed country according to world standards. Moreover, it is among the top countries in the world based on their performance in international exams (Güven & Gürdal, 2011). In this context, it is aimed to introduce new ideas about the social studies curriculum implemented in Turkey. It also aims to identify the similarities and differences between them. In line with the determined overall goal, we sought answers to the following subgoals:

How were the four basic elements of social studies curricula in Turkey and Manitoba, namely the goal, content, learning and teaching process, assessment, addressed? What are the similarities and differences between them in these aspects?

METHOD

In the study, qualitative research method was adopted. Qualitative research is often attributed to the mid-1900s as an approach. However, it made progress in the later 1900s. It has been used extensively in the social sciences and behavioral sciences for the last 40 years. Qualitative research is a science to collect data to answer questions (Creswell, 2017). Qualitative research is defined as a form of research mainly based on qualitative data, that is, non-numerical data such as words and drawings. The main goal is to find and discover. Qualitative researchers examine the world in its natural state without intervention (Johnson & Christensen, 2014). Since non-numerical data, i.e. documents consisting of words, and curricula were examined, the qualitative research method was used in this study.

The data sources of the study are given in Table 1 below.

Table 1. Data Sources of the Study

Turkey	Manitoba
Social Studies Curriculum Primary and Secondary School 4th, 5th, 6th and 7th Grades (2018)	Manitoba 5thGrade Social Studies Curriculum Canadian Peoples and Their Stories until 1867 (2005)
	Manitoba 6thGrade Social Studies Curriculum Canada: A Country of Change - 1867 to Present (2006)
	Manitoba 7thGrade Social Studies Curriculum People and Places in the World (2006)
	Manitoba 8thGrade Social Studies Curriculum World History: Societies of the Past (2006)

As seen in Table 1; social studies curriculum being implemented in Turkey was published as a whole for 4th, 5th, 6th and 7th grades in 2018. The first 7 pages of the curriculum contain general explanations regarding the curricula of the Ministry of National Education. Furthermore, that section includes 10 root values: justice, friendship, honesty, self-control, patience, respect, love, responsibility, patriotism, helpfulness, and 8 key competencies under the heading of TQF (Turkish Qualifications Framework). While the process evaluation is emphasized under the title of assessment and evaluation approach in curricula, it is seen that individual differences are emphasized under the title of individual development and curricula.

In Manitoba, separate curricula are implemented for the 5th, 6th, 7th and 8th grades. The curricula for the 5th grade was published in 2005, and the others in 2006. Again, it is seen that the first 40 pages of these four curricula are common, and the said chapter includes an acknowledgements section for the people who have contributed to the curriculum. There are also academic advisors among these persons. Furthermore, it also includes a brief history of the social studies curriculum.

This study obtained the data by “document review”. When it comes to educational science research, the fact that the subject of the study deals with the qualifications and results of the teaching materials or curricula constitutes situations that lead the educational scientist to predominantly use the method of document analysis (Seggie & Bayyurt, 2017). Documents are also a ready source of information for a resourceful and imaginative researcher (Merriam, 2013). The document analysis method was used in this study since it was also aimed to see the proficiency of social studies curricula implemented in Turkey. The curricula, which are the available source of information, were examined.

The stages of document review are access to documents, checking the originality (authenticity), understanding the documents, analyzing the data and using the data (Yıldırım & Şimşek, 2011). The curricula, which are the documents of the research, were obtained from the official websites of the education ministries of both countries in order to ensure authenticity. After the documents were obtained, next was the stage of

understanding and analyzing them. The researcher translated the social studies curricula implemented for 5th, 6th, 7th and 8th grades in Manitoba from English to Turkish. These translations and original documents were checked comparatively by the researcher and a translator.

The descriptive analysis method, which is a qualitative research technique, was used in the analysis of the data. According to Yıldırım and Şimşek (2011), the data obtained by descriptive analysis can be arranged according to the themes presented by the research questions. The aim is to present the findings to the reader in an edited and interpreted manner. The data obtained for this purpose are first described systematically and in a clear manner. Then, these descriptions are explained and interpreted, the cause-effect relationships are examined, and certain conclusions are reached. Stages of descriptive analysis: Creating a framework for descriptive analysis, processing the data based on the thematic framework, identification of findings, and interpretation of findings. In this study, the framework for descriptive analysis was created in line with the themes presented by the research questions. Data was processed according to this thematic framework. The findings obtained were systematically described. Then, similarities and differences were tried to be determined with the help of these descriptions.

In qualitative research, validity means that the researcher observes the studied fact as it is and as unbiased as possible. In addition, in qualitative research, reporting the collected data in detail and explaining how the researcher reached the conclusions are among important criteria of validity (Yıldırım & Şimşek, 2011). In this study, the textbooks were analyzed as they were and without bias to be able to maintain validity. Besides, the data were reported in detail, and the conclusions were reached through the information obtained from the curricula. According to Lincoln and Guba (1985), one of the measures that can be taken in terms of ensuring reliability is to request from people who have a general knowledge of research and who specialize in qualitative research methods to examine the research. The expert can examine many aspects of the research, for example, from the collected data to the analysis of these data, critically, and provide feedback. Thus, he/she contributes to the increase in the quality of the research (Yıldırım & Şimşek, 2011). In this study, it was requested from an academic who had general knowledge about the subject of the study and who was specialized in qualitative research methods to examine the research. As a result of this expert's feedback, various arrangements and efforts were made to increase the quality of the research. Feedback was received particularly on the presentation, visualization, and preparing tables of the findings.

FINDINGS (RESULTS)

This section includes headings in line with the sub goals of the research. After these headings, the obtained findings are presented in tables.

Objectives

One of the four basic elements of the curriculum is the aim. Objectives of the social studies curricula in Turkey and Manitoba are given in table 2 below.

Table 2. Objectives of the Social Studies Curricula in Turkey and Manitoba

Objectives of the Social Studies Curriculum in Turkey	Objectives of the Social Studies Curriculum in Manitoba
<p>Special Objectives of Social Studies Curriculum 18 special objectives include; Students to be good citizens, Willing to keep democratic, secular, national and contemporary values alive, Knows that everybody is equal before the law with its grounds, Acknowledge that cultural heritage needs to be protected and improved, Improve their space perception skills, Have a sense of sustainable environment, Have critical thinking skill, Understand the importance of the economy, Acknowledge that every profession is necessary and reputable, Perceive change and continuity, Use information and communication technologies consciously, Look out for scientific ethics, Be able to use basic communication skills and basic concepts and methods of social sciences, Acknowledge the importance of participation, Arrange their lives according to democratic rules, Adopt the national, moral and universal values, and show awareness to the issues that concern their country and the world; as well as raising individual awareness among students.</p> <p>Gains Gains and explanations are included at different grade levels (4th, 5th, 6th, 7th) and within the scope of each learning area.</p>	<p>Objectives of Social Studies: Social studies enable students to acquire the necessary skills, knowledge and values to understand the world they live in, become active democratic citizens and contribute to the improvement of society.</p> <p>The objectives of social studies are divided into five categories: 1-Canada 2-World 3-Environment 4-Democracy 5-General Abilities and Skills: Questioning, research, critical thinking and decision making; thinking historically and geographically; critically analyzing and investigating social problems, including controversial issues; working collaboratively and effectively; problem-solving; being open to new ideas and thinking beyond the limits of traditional wisdom; implementing effective communication skills and improving media literacy; using and managing information and communication technologies</p> <p>General and Special Learning Results (General and special learning results are included with respect to the general topics and similarly to the gains in each learning outcome)</p> <p>Learning experience (Learning experience is included similar to the gains related to the sub-topics)</p>

As seen in Table 2, the social studies curriculum that is currently implemented in Turkey involves 18 special objectives. It is emphasized that students should be good citizens, protect values, know the importance of laws, protect cultural heritage, can perceive space, have a sense of a sustainable environment, and have the ability of critical thinking. Besides, they should also understand the importance of the economy, respect every profession, perceive change and continuity, use information and communication technologies consciously, look out for scientific ethics, and have basic communication skills. Furthermore, it is aimed to make the students able to use the basic concepts and methods of social sciences that constitute the contents of the social studies

course, to acknowledge the importance of participation, to live by the democratic rules, to have awareness about the issues that concern both our country and the world, and to be aware of themselves. There are gains other than these 18 special objectives.

The Social Studies Curriculum of Manitoba mainly aims to enable students to become active democratic citizens, also involving objectives based on concepts such as Canada, the world, the environment and democracy. It also emphasizes skills such as questioning, research, critical thinking and decision making; thinking historically and geographically; working collaboratively and effectively; problem-solving; being open to new ideas and thinking beyond the limits of traditional wisdom; implementing effective communication skills and improving media literacy; using and managing information and communication technologies. Furthermore, general and specific learning outcomes and learning experiences are also included in the curriculum in a structure similar to the gains.

It can be said that the two curricula are similar in terms of objectives emphasizing that students should be democratic, environmentally-conscious and good citizens, and have critical thinking and communication skills.

Contents

One of the four basic elements of the curriculum is the content. Contents of the social studies curricula in Turkey and Manitoba are given in table 3 below.

Table 3. Contents of the Social Studies Curricula in Turkey and Manitoba

Contents of the Social Studies Curriculum in Turkey		Contents of the Social Studies Curriculum in Manitoba
Learning domains	Core Skills	Learning Outcomes
Individual and Society	Research	Identity, Culture and Society
Culture and Heritage	Environmental literacy	Earth: Places and People
People, Places and Environments	Perception of change and continuity	Historical Connections
Science, Technology and Society	Digital literacy	Global Attachment
Production, Distribution and Consumption	Critical thinking	Power and Authority
Active Citizenship	Empathy	Economy and Resources
Global Connections	Financial literacy	Citizenship as a Social Concept in Social Studies
Values	Entrepreneurship	Active Democratic Citizenship in Canada
Justice	Observation	Canadian Citizenship for the Future
Attaching importance to the unity of the family	Map literacy	Citizenship in the Global Context
Independence	Law literacy	Environmental Citizenship
Peace	Communication	Key Elements Required in Manitoba Curriculum
Scientificness	Cooperation	Sustainable Development
Sedulity	Noticing stereotypes and prejudices	Local Perspectives
Solidarity	Using evidence	Resource-Based Learning
	Decision making	Differentiated Education
	Location analysis	
	Media literacy	

Sensitivity	Space perception	Gender Equality
Honesty	Self-control	Subject Area Links
Aesthetic	Political literacy	Diversity of People
Equality	Problem-solving	Anti-Racist / Anti-Bias Education
Freedom	Social participation	
Respect	Table, graph and diagram drawing and interpreting	Skills of Social Studies are divided into Four Categories
Love	Using Turkish effectively, accurately and well	Active Democratic Citizenship Skills
Responsibility	Innovative thinking	Idea and Knowledge Management Skills
Saving	Perception of time and chronology	Critical and Creative Thinking Skills
Patriotism		Communication Skills
Helpfulness		
		Basic Skills Required to be Integrated into Manitoba Curriculum
		Information Technology
		Problem-solving
		Human relations
		Literacy and Communication

As seen in Table 3, the social studies curriculum in Turkey involves 7 learning areas, 27 skills and 18 values. The social studies curriculum in Manitoba involves learning outcomes in a structure similar to 6 learning areas. Besides, the concept of citizenship is emphasized and expressed as a basic concept. Subjects that should be integrated into the curriculum are also listed. Sustainable development, gender equality and anti-racist education draw attention among these elements. However, there are some prominent skills. Curricula show similarities in terms of skills, especially in the subjects of problem-solving, critical and creative thinking, literacy and communication.

The contents of the two curricula under the titles of learning areas and learning outcomes are similar. While there are "Individual and Society, Culture and Heritage" learning areas in Turkey; similarly, Manitoba has the learning outcome called "Identity, Culture and Society". "People, Places and Environments" in our country corresponds to "Earth: Places and People" in Manitoba in the content aspect. Besides, "Production, Distribution and Consumption" title in Turkey corresponds to "Economy and Resources" in Manitoba, It seems that the titles of Global Connections and Global Attachment are almost identical. As a difference, there are "Science, Technology and Society" and "Active Citizenship" learning areas in Turkey, while "Historical Connections" and "Power and Authority" learning outcomes are available in Manitoba. The following table shows the similarities and differences in the two curricula in terms of their contents under the headings of "learning domain and learning outcomes".

Table 4. Similarities and Differences in the Social Studies Curricula Implemented in Turkey and Manitoba in terms of their Learning Domains/Learning Outcomes

Learning Domains in the Social Studies Curriculum Implemented in Turkey	Learning Outcomes in the Social Studies Curriculum Implemented in Manitoba
Similarities	
Individual and Society Culture and Heritage	Identity, Culture, and Society
People, Places, and Environments	Earth: Places and People
Production, Distribution, and Consumption	Economy and Resources
Global Connections	Global Commitment
Differences	
Science, Technology, and Society Active Citizenship	Historical Connections Power and Authority

Learning-Teaching Process

One of the four basic elements of the curriculum is the learning-teaching process. Learning-teaching process of the social studies curricula in Turkey and Manitoba are given in table 5 below.

Table 5. Learning-Teaching Process in Social Studies Curricula in Turkey and Manitoba

Learning-Teaching Process in Social Studies Curricula in Turkey
<p>Points to Consider in Implementation of the Social Studies Curriculum Highlights in 10 items:</p> <p>Interdisciplinary approach Basic principles of social studies education (locality, currency, interdisciplinary, reflective inquiry, past-present-future connection, time-continuity-change and flexibility) Social studies approach (Social studies as social sciences, and social studies as reflective thinking) Values, skills and lifelong learning Concept teaching Benefiting from national and religious holidays, local liberation and celebration days, important events, certain days and weeks Benefiting from out-of-school environments Supporting social studies with literary products Current and controversial topics, different discussion techniques, problem-solving, critical thinking, using evidence, decision making and investigation skills Improving the digital citizenship qualifications of students</p>
Learning-Teaching Process in Social Studies Curricula in Manitoba
<p>Learning-Teaching Principles in Social Studies</p> <p>-Student-centered classrooms are emphasized. -For a more equal and fair society than our current society, teachers should use social studies classrooms as a life laboratory.</p>

-Classrooms must have the following characteristic: Multicultural and equality-oriented curricula should be based on real lives of students, and culturally sensitive, critical, participatory and experiential, hopeful, cheerful, loving, visionary, and academically meticulous students should be supported as social activists and interested citizens.

-The multicultural structure exists and **anti-racist teaching approaches** are considered important in the classrooms.

-Strategies that encourage students to investigate and interact; collaborative and peer learning, interviews, project-based learning, structured discussion, inquiry and research initiated by teacher and student, role-playing.

-Active learning includes resource-based and experiential learning, experience in the field, guided tours, participation in various cultural activities, integrating the literature and art, using information and communication technologies

-Role of Social Studies Teacher

Addressing Controversial Issues: Teachers should not avoid controversial issues regarding principles, beliefs and values.

Guidelines that can help teachers address controversial topics in the classroom

- to sensitively approach all issues
- to identify problems
- to establish a clear purpose for discussions
- to create parameters for discussion
- to apply flexibility by allowing students to choose alternative assignments
- to accept that there may not be a single “correct answer” to a question or issue
- to respect everyone's right to express their views and perspectives
- to help students seek adequate and reliable information to support a variety of perspectives
- to grant time to present all relevant perspectives fairly and reflect their validity

There are **sample activities** related to sub-titles: For example, on a field trip to a local museum or historical district, students observe information and works related to life during the period of the fur trade. Students identify works. If a field trip is not possible, most of such places can be virtually visited.

As seen in Table 5, there are points to consider in the application of the social studies curriculum in Turkey. An interdisciplinary approach, basic principles of social studies teaching, social studies approach values, skills, lifelong learning, concept teaching, important days, out-of-school environments, literary products, method of discussion, various skills and digital citizenship qualifications brought by our age stand out.

While student-centered classrooms stand out in the Manitoba social studies curriculum, it is emphasized that teachers should use social studies classrooms as a life laboratory. It is stated that the curriculum should be based on the real lives of the students. Research skills are considered important and active learning is also given importance. The curriculum, which also includes guidelines that can help teachers address controversial issues in the classroom, gives wide coverage to the discussion technique.

Both curricula emphasize the learning and teaching process that uses a discussion method where students are active. As a difference, Manitoba social studies curriculum emphasizes that wider coverage should be given to real life and social studies classrooms are seen as life laboratories. It is also noteworthy that, due to the multicultural nature of the country, anti-racist teaching approaches are considered important.

Another item that has quite wide coverage in the curriculum is examples of activities. The following table shows some examples of activities.

Table 6. Some Examples of Activities in Social Studies Curriculum Implemented in Manitoba

Activity 1
Students brainstorm international events or influences they are aware of that have affected life in Canada (e.g., wars, trade agreements, summit conferences, environmental phenomena, epidemics, discoveries...). Events are recorded on chart paper and the countries involved are identified on a wall map or globe. Students identify recent events in Canada that have affected other countries in the world. In the same way, these national events are recorded and the countries affected are identified on the world map or globe. Students discuss the concept of global interdependence based on the concrete examples they have recorded
Activity 2
Students read a short text about Marshall McLuhan's concept of the "global village." Using Think-Pair-Share, they reflect on the idea and create an illustration of the concept of the global village to share with the class. In a guided plenary session, students discuss the implications of living in a global village (e.g., If we are connected to others across time and space, what are our responsibilities to each other? If a famine, a war, or an environmental disaster happens somewhere else in the world, how does it affect us? Should we be concerned? What should be our response?).
Activity 3
Collaborative groups of students discuss what they know about international organizations and their work (e.g., UNICEF, the United Nations, Médecins sans frontières, Free the Children...). Students create a KWL chart about these types of organizations, generating questions to orient further inquiry into Canada's international involvement and commitments. TIP: Explain to students that there are various types of international organizations: some exist to promote global peace and cooperation, such as the United Nations; some exist as military or defence alliances or trade agreements; others are ways of getting nations together to cooperate and help one another in social, educational, and cultural exchanges.

As seen in Table 6, the curriculum covers activities involving learning techniques such as brainstorming, think-pair-share, and KWL. Social studies curricula implemented in Manitoba were observed to include various activity examples for all subjects. Some examples are given in this table.

Evaluation

One of the four basic elements of the curriculum is the evaluation. Evaluation of the social studies curricula in Turkey and Manitoba are given in table 7 below.

Table 7. Evaluation in the Social Studies Curricula in Turkey and Manitoba

Evaluation in the Social Studies Curriculum in Turkey	Evaluation in the Social Studies Curricula in Manitoba
In general, the curricula include explanations about the points to consider in assessment and evaluation: "Assessment and evaluation practices in education are an integral part of education and carried out	It focuses on outcome evaluation, process evaluation, self-evaluation, peer evaluation. The importance of process evaluation is mentioned. Evaluation tools and strategies:

throughout the education process Assessment results are handled not on their own, but in integrity with the processes followed. Process evaluation is emphasized.	Student portfolios Interviews Individual and group research and investigation Roleplaying
"Due to the fact of individual differences, it is not appropriate to adopt a uniform and de-facto method of assessment and evaluation involving all students, and de facto for all students. The academic progress of the student may not be assessed or evaluated by a single method or a technique."	Oral presentations Tests Applied projects Teacher observation checklists Peer review Self-evaluation
It is stated that evaluation should be made according to the individual differences and using different tools, methods and techniques.	

As seen in Table 7, both curricula emphasize the importance of process evaluation. Both curricula address different evaluation techniques. It is seen that process assessment comes to the forefront to identify the learning difficulties and deficiencies of the students in the teaching process and to make the required corrections. Both curricula address various evaluation techniques. The reason for this case is the fact of individual differences. Since students have different personal characteristics, feelings, attitudes, and experiences, it is observed that a uniform assessment and evaluation method that covers all students is avoided. This subject was particularly emphasized in the social studies curriculum implemented in Turkey.

DISCUSSION AND CONCLUSION

This study examined and evaluated the social studies curricula that are currently implemented in Turkey and Manitoba in terms of the elements of objectives, content, learning-teaching process and evaluation. The social studies curriculum that is currently implemented in Turkey was published as a whole for 4th, 5th, 6th and 7th grades in 2018. In Manitoba, separate curricula are implemented for the 5th, 6th, 7th and 8th grades. The curricula for the 5th grade was published in 2005, and the others in 2006. It was found that the first 40 pages of the four curricula are common, and the said chapter includes an acknowledgements section for the people who have contributed to the curriculum, and there are academic advisors among those persons. Furthermore, it was seen that it also includes a brief history of the social studies curriculum.

In light of the findings obtained in the study, the social studies curriculum in Turkey involves 18 specific goals and gains. It was seen that the Manitoba social studies curriculum involves goals over general skills and abilities as well as concepts such as Canada, the world, environment and democracy. Furthermore, general and specific learning outcomes and learning experiences are also included in the curriculum in a structure similar to the gains. It was determined that the two curricula were similar in terms of objectives from the following aspects: Students being democratic, environmentally-conscious and good citizens who have critical thinking and communication skills.

As a result of the study, it was seen that the social studies curriculum in Turkey involves 7 learning areas, 27 skills and 18 values in terms of the content aspect. It was shown that the social studies curriculum in Manitoba involves learning outcomes in a structure similar to 6 learning areas. Besides, it was determined that the concept of citizenship is emphasized, and expressed as a basic concept, and issues that need to be integrated into the curriculum are included, and some skills stand out. It was demonstrated that the curricula show similarities in terms of skills in the subjects of problem-solving, critical and creative thinking, literacy and communication.

Similarities were found in the contents of the two curricula under the titles of learning areas and learning outcomes. Social studies curricula implemented in Turkey covers the following learning domains: Individual and Society; Culture and Heritage; People, Places, and Environments; Production, Distribution, and Consumption; Global Connections. Similarly, social studies curricula implemented in Manitoba covers the following learning outcomes: Identity, Culture, and Society; Earth: Places and People; Economy and Resources; Global Commitment. The learning domains of "Science, Technology, and Society" and "Active Citizenship" in Turkey and the learning outcomes of "Historical Connections" and "Power and Authority" in Manitoba draw attention as differences.

As is known, the National Council on Social Studies (NCSS) determined the curriculum standards for social studies in 1994. These standards have been one of the most influential sources of social studies curricula in the world. The thematic standards guide the content selection and editing works of social studies. The 10 thematic standards determined (Doğanay, 2008). These thematic standards have become the elements that countries consider when selecting and editing the content of their curricula. This led to the presence of similar and common subjects as in the social studies curricula in Turkey and Manitoba.

It was determined that key issues such as sustainable development, gender equality, and anti-racist education are included in the basic elements required to be included in the curriculum in Manitoba.

The environment and ecology movement, which was triggered by the perception of the extent of the environmental destruction in the 1960s, acquired the international dimension in the 1970s and caused the United Nations (UN) to establish the World Commission on Environment and Development in 1983 (Özmehmet, 2008). The term "sustainable development" was used for the first time in the report of the World Commission on Environment and Development in 1987 (Kaypak, 2011). Sustainable development is defined as a process of development in which the needs of the present generation can be met without depriving future generations of the possibilities to meet their needs (World Commission on Environment and Development, 1987). The primary objective of the countries is to develop economically. For this reason, every country wants to raise its citizens in a way that contributes to development. However, while contributing to the development and using resources to meet their own needs, the individuals should not think the present only, but also the future and the next generations. At this point, individuals must adopt and internalize the concept of sustainability or sustainable development (Mentiş Taş & Özkaral, 2016). In this context, as in Manitoba, it is

thought that sustainable development should be included in social studies curricula as "one of the required basic elements". Another important subject is gender equality. According to Secgin and Kurnaz (2015), individuals may be exposed to discrimination although their rights are guaranteed by laws in democratic societies. Gender roles and stereotypes that are internalized and not required to be questioned in the society may keep the individual in the cycle of gender segregation in all his life. More importantly, the inequalities caused by these roles learned at an early age can lead to multidimensional discrimination in the following years. From this point of view, the adoption of the concept of gender equality at an early age, particularly in social studies courses, is important for students. Also, the possible discrimination cases that may be experienced in the following years will be prevented. Therefore, the subject of gender equality should come to the fore in social studies curricula.

According to the findings of the study; there are items under the heading "points to consider in practice" in the social studies curriculum in Turkey with respect to the learning-teaching process. It was determined that there are some guidelines in the social studies curriculum in Manitoba. Moreover, it was observed that the curriculum covered a wide range of activity examples. While activity examples based on learning outcomes were included in the previous social studies curricula published in 2005 Turkey (MoNE, 2005), it is seen that activity examples are not included in the social studies curricula published in 2018. However, it is thought that activity examples that can give an idea to social studies teachers who are new to the profession should be included in the curriculum.

Another difference found in the study is that Manitoba social studies curriculum emphasizes that wider coverage should be given to real life and social studies classrooms are seen as life laboratories. It was seen that, due to the multicultural nature in Manitoba, anti-racist teaching approaches stand out.

As a result of the study, it was determined that process assessment stood out and different evaluation techniques were discussed regarding the evaluation aspect. It was also found that different evaluation techniques were addressed in both curricula. The reason for this case is individual differences. There is an emphasis on this subject particularly in the social studies curriculum implemented in Turkey. Among the main factors that create differences in the academic performance of the learners, there are many parameters such as who the learner is, the kinds of their learning needs, their learning styles, motivation, strategies used while learning, and personality traits. It is essential for teachers, who design and organize the learning process and control learning outcomes, to be aware of these strong individual differences and be able to use them in favor of the learner to improve the learning potential of the student (Zehir Topkaya & Celik, 2009).

RECOMMENDATIONS

Some suggestions were made on the basis of research findings:

-The social studies curricula should refer to the names of the individuals and academic advisors who contributed to the curriculum.

-Issues such as sustainable development and gender equality should be included in social studies curricula.

-Examples of activities that are suggestive for social studies teachers can be included in social studies curricula.

-Real life should be included more in social studies curricula, and social studies classrooms should be seen as a life laboratory.

ETHICS

“In this article, journal writing rules, publishing principles, research and publishing ethics rules, journal ethics rules are followed. The author(s) are responsible for all kinds of violations related to the article.”

REFERENCES

- Alaca, E. (2019). Sosyal Bilgiler Ders Kitabı İncelemeleri. T. Çelikkaya, Ç.Ö. Demirbaş, T. Yıldırım & H. Yakar (Ed.), *Yeni Program ve Ders İçeriklerine Göre Sosyal Bilgiler Öğretimi II* (p.1-21). Pegem Akademi.
- Bektaş Öztaşkın, Ö. (2016). Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler. R. Turan & T. Yıldırım (Ed.), *Sosyal Bilgilerin Temelleri* (p. 1-34). Anı.
- Bilgili, A.S. (2019). Geçmişten Günümüze Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler. A. S. Bilgili (Ed.), *Sosyal Bilgilerin Temelleri* (p.1-31). Pegem Akademi.
- Creswell, J. C. (2017). *Nitel Araştırmalar İçin 30 Temel Beceri*. H. Özcan (Trans). Anı.
- Çatak, M. (2016). Sosyal Bilgiler Programlarının Tarihi Gelişimi. S. Şimşek (Ed.), *Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenleri İçin Sosyal Bilgiler Öğretimi* (p.1-26). Anı.
- Demirel, Ö. (2007). *Eğitimde Program Geliştirme*. Pegem Akademi.
- DEİK (2015). Kanada Ülke Raporu. <https://www.deik.org.tr/uploads/kanada-ulke-raporu-agustos-2015-2.pdf> adresinden 03.07.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Doğanay, A. (2008). Çağdaş Sosyal Bilgiler Anlayışı Işığında Yeni Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirilmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(2), 77-96.
- Fer, S. (2019). *Eğitimde Program Geliştirme Kuramsal Temellere Bakış*. Pegem Akademi.
- Güven, İ. & Gürdal, A. (2011). Türkiye ve Kanada’da İşlenen Fen Ve Teknoloji Derslerinin Karşılaştırmalı Analizi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 34, 147-169.
- Johnson, B. ve Christensen, L. (2014). *Educational Research Quantitative, Qualitative, and Mixed Approaches*. S. B. Demir (Trans. Ed.). Eğiten Kitap.
- Kafadar, T., Öztürk, C. & Katılmış, A. (2018). Farklı Ülkelerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarının Değerler Eğitimi Boyutunda Karşılaştırılması. *KEFAD*, 19(1), 154-177.
- Kaypak, Ş. (2011). Küreselleşme Sürecinde Sürdürülebilir Bir Kalkınma İçin Sürdürülebilir Bir Çevre. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 13(20), 19-33.

- Keskin, Y. (2019). Sosyal Bilgiler Programı Tarihi ve Güncel Gelişmeler. T. Çelikkaya, Ç. Ö. Demirbaş, T. Yıldırım, H. Yakar (Ed.), *Yeni Program ve Ders İçeriklerine Göre Sosyal Bilgiler Öğretimi I* (p.1-44). Pegem Akademi.
- Korkmaz, İ. (2017). *Eğitim Programı: Tasarımı ve Geliştirilmesi*. A. Doğanay (Ed.), *Öğretim İlke ve Yöntemleri* (p.1-39). Pegem Akademi.
- Kottler, E. & Gallavan, N.P. (2013). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Başarının Sırları (Sosyal Bilgiler Öğretmenleri ve Öğretmen Adayları İçin)*. S.B. Demir (Trans. Ed.). Eğiten kitap.
- Manitoba Education, Citizenship and Youth (2005). Grade 5 Social Studies Peoples And Stories Of Canada To 1867/ A Foundation for Implementation. <https://www.edu.gov.mb.ca/k12/cur/socstud/5to8.html> adresinden 24.06.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Manitoba Education, Citizenship and Youth (2006). Grade 6 Social Studies Canada: A Country of Change (1867 to Present) A Foundation for Implementation. <https://www.edu.gov.mb.ca/k12/cur/socstud/5to8.html> adresinden 24.06.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Manitoba Education, Citizenship and Youth (2006). Grade 7 Social Studies People and Places in the World A Foundation for Implementation <https://www.edu.gov.mb.ca/k12/cur/socstud/5to8.html> adresinden 24.06.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Manitoba Education, Citizenship and Youth (2006). Grade 8 Social Studies World History: Societies of the Past A Foundation for Implementation <https://www.edu.gov.mb.ca/k12/cur/socstud/5to8.html> adresinden 24.06.2020 tarihinde erişilmiştir.
- MEB (2005). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, 6-7. Sınıflar. <http://ttkb.meb.gov.tr/www/ogretimprogramlari/icerik/72> 25.02.2013 tarihinde erişilmiştir.
- MEB (2018). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar)*. <http://ttkb.meb.gov.tr> adresinden 02.03.2018 tarihinde alınmıştır.
- Mentiş Taş, A. & Özkaral, T.C. (2016). Sosyal Bilgiler 4-5. Sınıf Programı Ve Ders Kitaplarının Sürdürülebilirlik Kavramı Açısından İncelenmesi. *Researcher: Social Sciences Studies*, 4(1), 61-73.
- Merey, Z., Kuş, Z. & Karatekin, K. (2012). Türkiye ve ABD İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarının Değerler Eğitimi Açısından Karşılaştırılması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(2), 1613-1632.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel Araştırma Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber*. S. Turan (Trans. Ed.). Nobel.
- Özmen, C. (2015). Dünyada ve Ülkemizde Sosyal Bilgiler. C. Dönmez & K. Yazıcı (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretimi* (p.3-21). Pegem Akademi.
- Özdemir, S.M. (2014). Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Değerlendirilmesi. M. Safran (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretimi* (p.17-48). Pegem Akademi.
- Özmehmet, E. (2008). Dünyada ve Türkiye’de Sürdürülebilir Kalkınma Yaklaşımları. *Journal of Yaşar University*. 12(3), 1853-1876.
- Öztürk, C. (2015). Sosyal Bilgiler: Toplumsal Yaşama Disiplinlerarası Bir Bakış. C. Öztürk (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretimi Demokratik Vatandaşlık Eğitimi* (p.1-31). Pegem Akademi.

- Öztürk, F. Z. & Öztürk, T. (2013). Kanada (Ontario) Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve Bu Programın Türkiye Sosyal Bilgiler Öğretim Programıyla Karşılaştırılması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(14), Sosyal Bilgiler Öğretimi Özel Sayısı, 485-514.
- Safran, M. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretimine Bakış. B. Tay & A. Öcal (Ed.), *Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi* (p.1-18). Pegem Akademi.
- Seçgin, F. & Kurnaz, Ş. (2015). Sosyal Bilgiler Dersinde Toplumsal Cinsiyet Etkinliklerinin Öğrencilerin Algı ve Tutumlarına Etkisi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Ekim, 24-38.
- Seggie, F.T. & Bayyurt, Y. (2017). Nitel Araştırma Yöntemlerine Giriş. F.N.Seggie ve Y.Bayyurt (Ed), *Nitel Araştırma Yöntem, Teknik, Analiz ve Yaklaşımları* (p.11-22). Anı.
- Sönmez, V. (2010). *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu/ Yeni Programa Göre Düzenlenmiş Yeni Planı Örnekleri*. Anı.
- Şimşek, S. (2014). Sosyal Bilgilerin Eğitiminin Müfredatı (Öğretim Programı). S. İnan (Ed.), *Öğretmenler ve Öğretmen adayları İçin Sosyal Bilgiler Eğitime Giriş Kavramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler* (p. 23-35). Anı.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin.
- Zarrillo, J.J. (2016). Sosyal Bilgiler Öğretimi İlkeler ve Uygulamalar. B.Tay & S.B.Demir (Ed.). Ankara: Anı.
- Zehir Topkaya, E. & Çelik, H. (2009). Eğitimde Bireysel Farklılıklar. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 5(2), 316-321.

TÜRKİYE VE MANİTOBA SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMLARININ İNCELENMESİ

ÖZ

Bu çalışmada; Türkiye ve Manitoba sosyal bilgiler dersi öğretim programlarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Verilerin kaynağını Türkiye ve Manitoba'da uygulanmakta olan sosyal bilgiler öğretim programları oluşturmaktadır. Araştırmanın bulguları nitel veri toplama yöntemlerinden biri olan doküman analizi kullanılarak elde edilmiştir. Verilerin analizinde ise betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular ışığında; iki programın amaç, içerik, öğrenme öğretme süreci ve değerlendirme öğeleri açısından daha çok benzer özelliklere sahip oldukları saptanmıştır. İki programın amaçlar boyutunda şu açılardan benzerlik gösterdikleri tespit edilmiştir: Öğrencilerin demokratik, çevreye duyarlı ve iyi birer vatandaş olmaları; eleştirel düşünme ve iletişim becerilerine sahip olmaları. Her iki programda NCSS'nin belirlediği tematik standartlar yoğun olarak yer almıştır. Bu nedenle de içerik boyutunda da benzerliklerin olduğu tespit edilmiştir. Değerlendirme boyutuna ilişkin; her iki programda da süreç değerlendirmenin öne çıktığı ve farklı değerlendirme tekniklerinin ele alındığı saptanmıştır. Araştırmada tespit edilen farklılıklardan hareketle şu öneriler getirilmiştir: Sosyal bilgiler öğretim programlarında, programa katkısı olan kişilerin ve akademik danışmanların isimlerine yer verilmelidir. Sürdürülebilir kalkınma, cinsiyet eşitliği gibi konulara yer verilmelidir. Bununla birlikte, sosyal bilgiler öğretmenlerine öneri niteliğinde etkinlik örneklerine yer verilebilir. Sosyal bilgiler öğretim programlarında, gerçek yaşama daha çok yer verilmeli ve sosyal bilgiler derslikleri bir yaşam laboratuvarı olarak görülmelidir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, Türkiye, Kanada, Manitoba, öğretim programı.

GİRİŞ

Program değerlendirmeleri, bir öğretim programının yetersiz kalan ya da istenildiği şekilde işlemeyen öğelerinin olup olmadığını; varsa aksaklıkların programın hangi öğelerinden kaynaklandığını belirlemek ve gerekli düzeltmeleri yansıtmak amacıyla yapılmaktadır. Ayrıca bu çalışmalar program geliştirme uzmanlarına dönütler vermekte ve iyi örneklerin alana taşınmasını sağlamaktadır (Öztürk & Öztürk, 2013). Programlar sürekli gözden geçirilmeli, eksiklikler tespit edilmelidir. Sosyal bilgiler öğretim programlarının değerlendirilmesi, farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi önem arz etmektedir.

Sosyal bilgiler; tarih, coğrafya, sosyoloji, ekonomi, antropoloji, hukuk gibi sosyal bilimleri içeren ilköğretim düzeyinde önemli bir derstir. Bu bilimlere ait bilgiler bütünlük bir halde ve ilköğretim öğrencilerinin yaş düzeyine uygun bir biçimde düzenlenmektedir. Aynı zamanda öğrencileri yaşama hazırlayan bir ders olma özelliğini de taşımaktadır. Hem dünyada hem de ülkemizde bir ders olarak var olması çok eskiye dayanmamaktadır.

ABD’de ilk defa 1916 yılında sosyal bilgiler adı altında bir ders verilmiş; ülkemizde ise 1968 yılında bir ders olarak yer almıştır. Daha önceki yıllarda tarih, coğrafya vatandaşlık bilgisi dersleri ayrı dersler olarak verilmiştir (Alaca, 2019). Günümüzde bu geleneğin Avrupa’da devam ettiği ve çok disiplinli bir sosyal bilgiler dersinin olmadığı görülmektedir. Ancak ABD başta olmak üzere birçok ülkede sosyal bilgiler dersinin gelenekselleştiği ve temel bir ders olarak kabul edildiği görülmektedir (Keskin, 2019). Sönmez’e (2010) göre, sosyal bilgiler dersinde olgular bir bütün içinde verilmelidir. Çünkü insan her türlü olguyu parça parça değil bir bütün içinde görür ve daha kolay öğrenip anlar. Bu nedenle ilköğretimde çocuk toplumsallaştırılırken her bilim dalıyla ilgili ilke ve genellemeler ayrı bir ders olarak verilmemelidir. Bu bilim dallarının ortak noktaları bulunup birleştirilerek verilmelidir. Gerçek parça parça değil bir bütündür; bu bütünü görüp anlamak ve ona uygun yaşamak daha kolaydır.

Sosyal bilgiler, doğrudan vatandaşlık eğitimi üzerine odaklanmış tek ders olma özelliğine sahiptir (Öztürk, 2015). Sosyal bilgiler dersine ilişkin temel hususlardan birisi; nasıl “sosyal”, “etkin”, “katılımcı” ve “yetkin” bir birey ve “iyi bir vatandaş” yetiştirilebileceği ve bunun sosyal bilgiler dersi ile nasıl mümkün olabileceğidir (Bektaş Öztaşkın, 2016). Safran’a (2015) göre; sosyal bilgiler dersinin amacı, bireyin mensubu olduğu devletin istediği vatandaş tipini yetiştirmektir. Bu noktadan hareketle, sosyal bilgiler dersi bireyin içinde bulunduğu yönetim rejiminin istekleri doğrultusunda demokratik, totaliter veya sosyalist bir yönetim biçiminin izlerini taşıyabilmektedir. Bu nedenle verilecek sosyal bilgi, toplumun değer ve kurallarına göre şekillenecektir.

Sosyal bilgiler ezberlenecek ve istenildiğinde ezbere söylenecek olan rakamsal veriler, tarihler, mekânlar ve kişiler listesi değildir (Kottler & Gallavan, 2013). Sosyal bilgilerin çalışma alanı insanlardır. Hem aile gibi yanı başımızdaki insanları hem de uzak ülkelerde yaşayan insanları kapsamaktadır. Bu insanlar günümüzde yaşayan, uzun zaman öncesinde yaşamış olan ve gelecekte yaşayacak olan insanları da içerisine almaktadır (Zarillo, 2016). Bu bağlamda; çevremizdeki savaşlar sonucunda memleketlerini terk ederek ülkemize sığınan

göçmenlerin -açlık, barınma, eğitim, sağlık vb. sorunlar başta olmak üzere- birçok sorununu anlamak ve bu sorunlara çözümler üretebilmek için de sosyal bilgilere önemli görevler düşmektedir (Özmen, 2015). Böylesine önemli görevler üstlenen sosyal bilgiler dersine ait öğretim programının da nitelikli olması gerekmektedir. Çünkü iyi eğitim iyi planlanan ve uygulanan, etkili öğrenmeye odaklanan öğretim programları aracılığıyla sağlanabilmektedir. Bu noktadan hareketle, eğitim ve öğretime işlevsel anlam kazandırmaya dönük öğretim programlarının geliştirilmesi konusunun dikkate alınması gerekmektedir. Çünkü programlar eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin hangi niteliklere sahip olması gerektiğini belirleyen, öğretimin düzenlenmesini ve değerlendirilmesini yönlendiren ve uzman kişiler tarafından hazırlanan temel bir rehberdir (Fer, 2019).

Eğitim programı ve öğretim programı kavramlarını incelediğimizde, eğitim programının şu öğeleri içerdiğini görmekteyiz: konular listesi, ders içerikleri, çalışmaların programlanması, öğretim materyalleri listesi, derslerin sıralanması, hedef davranışlar grubu, okul içinde dışında öğretilen ve okul personeli tarafından planlanan her şey. Eğitim programının temel öğeleri ise amaçlar, içerik, öğrenme öğretme durumları ve değerlendirmedir. Eğitim programının resmi boyutu ise öğretim programı olarak ifade edilmektedir. Okulda ya da okul dışında bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsayan öğretim programının parçalara veya alt birimlere ayrılması ise ders programı olarak adlandırılmaktadır (Demirel, 2007; Korkmaz, 2017). Doğanay'a (2008) göre; hiçbir program mükemmel değildir ve geliştirilmeye muhtaçtır. Ayrıca gerçek program, yazılı olan metinden çok uygulamadaki işleyen programdır.

Ülkemizde sosyal bilgiler öğretim programlarının tarihsel gelişim süreci şu şekilde olmuştur: Cumhuriyet döneminde ilkokullarla ilgili 1926, 1930, 1932, 1936, 1948, 1962, 1968, 1989, 1993 yıllarında programlar oluşturulmuştur. 1926, 1930, 1932, 1936, 1948 programlarında tarih, coğrafya ve yurt bilgisi dersleri yer almıştır. 1962 yılında önce Toplum ve Ülke İncelemeleri olarak adlandırılan ders 1968 yılında sosyal bilgiler adını almıştır. Ortaokul düzeyinde ise 1924, 1927, 1930, 1931, 1938 ve 1949 programlarında tarih, coğrafya ve yurt bilgisi dersleri okutulmuştur. 1968 yılında sosyal bilgiler altında 1, 2 ve 3.sınıflarda dersler devam etmiştir. 1980'li yıllarda ise sosyal bilgilerin kalkmasıyla milli tarih ve milli coğrafya dersleri getirilmiştir. 1998 yılında yeniden sosyal bilgiler dersi getirilmiştir (Bilgili, 2019; Çatak, 2016; Şimşek, 2014). 2004 yılında ise yapılandırmacı yaklaşım doğrultusunda hazırlanan, önemli değişikliklerin yapıldığı bir sosyal bilgiler öğretim programı uygulanmaya konulmuştur (Özdemir, 2014). 2017 yılında yayınlanan ve 2018 yılında güncellenen mevcut sosyal bilgiler programı ise bu çalışmada ele alınmıştır. Ayrıca Kanada'nın eyaletlerinden birisi olan Manitoba'da uygulanmakta olan sosyal bilgiler öğretim programı incelenen bir diğer programdır.

Kanada 10 eyalet ve 3 bölgeden oluşmaktadır. Eyaletler; Alberta, British Columbia, Manitoba, New Brunswick, Newfoundland, Northwest, Nova Scotia, Nunavut, Ontario, Prince Edward Adası'dır. Bölgeler; Quebec, Saskatchewan, Yukon'dur. Bu federal yapı içinde yönetim yetkileri, Merkezi Hükümet (Federal Government), Eyalet Hükümetleri (Provincial Government) ve Yerel Hükümetler/Belediyeler (Regional Government) arasında paylaşılmaktadır. Eyalet ve Bölgesel Hükümetler anayasa çerçevesinde belirlenmiş kapsamda bağımsızdır (DEİK,

2015). Manitoba'da sosyal bilgiler öğretim programlarının gelişim sürecini incelediğimizde önce 2002 yılında anasınıfından 9.sınıf kadar uzanan bir sosyal bilgiler öğretim programının yayınlandığını görmekteyiz. 2003 yılında ise kapsamı anasınıfından 8.sınıf kadar olan bir sosyal bilgiler öğretim programı yayınlanmıştır. Bir bütün halinde olan program daha sonra yenilenmiş ve her sınıf için ayrı dokümanlar halinde yayınlanmıştır. 5.sınıf sosyal bilgiler programı 2005 yılında; 6, 7, 8. sınıflar sosyal bilgiler öğretim programları ise 2006 yılında yenilenmiştir.

Ülkemizde, farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programları ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında değerler boyutuna yönelik çalışmaların (Kafadar, Öztürk & Katılmış, 2018; Merey, Kuş & Karatekin, 2012) yaygın olduğu görülmektedir. Öztürk ve Öztürk (2013) tarafından yapılan çalışmada ise Kanada Ontario sosyal bilgiler öğretim programı ile Türkiye'de uygulanan sosyal bilgiler öğretim programı ele alınmıştır. Bu çalışmada ise; Türkiye ile Kanada'nın bir başka eyaleti olan Manitoba'da uygulanan sosyal bilgiler dersi öğretim programlarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Türkiye gelişmekte olan bir ülke, Kanada ise dünya standartlarında gelişmiş bir ülke konumundadır. Ayrıca uluslararası sınavlarda dünyanın önde gelen başarılı ülkeleri arasında yer almaktadır (Güven & Gürdal, 2011). Bu bağlamda ülkemizde uygulanmakta olan sosyal bilgiler öğretim programına ilişkin birtakım yeni fikirlerin oluşması amaçlanmaktadır. Benzerlik ve farklılıkların belirlenmesi de hedeflenmektedir. Belirlenen genel amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlara cevap aranmaya çalışılmıştır:

Türkiye ve Manitoba sosyal bilgiler öğretim programlarının amaç, içerik, öğrenme öğretme süreci ve değerlendirme olmak üzere dört temel ögesi nasıl ele alınmıştır? Bu açılardan benzerlik ve farklılıkları nelerdir?

YÖNTEM

Çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Nitel araştırma, bir yaklaşım olarak çoğunlukla 1900'lerin ortalarına atfedilmektedir. Ancak 1900'lerin sonlarına doğru gelişim göstermiştir. Son 40 yıldır sosyal bilimlerde ve davranış bilimlerinde oldukça yaygın olarak kullanılmaktadır. Nitel araştırma, soruları cevaplamak amacıyla veri topladığımız bir bilimdir (Creswell, 2017). Nitel araştırma, temelde nitel veriye yani sözcük ve çizimler gibi sayısal olmayan verilere dayanan bir araştırma biçimi olarak tanımlanmaktadır. Temel hedef ise bulmak ve keşfetmektir. Nitel araştırmacılar dünyayı doğal haliyle, müdahale etmeden incelemektedirler (Johnson & Christensen, 2014). Bu çalışmada sayısal olmayan veriler yani sözcüklerden oluşan dokümanlar, öğretim programları incelendiği için nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir.

Araştırmanın veri kaynaklarına aşağıdaki Tablo 1'de yer verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmanın Veri Kaynakları

Türkiye	Manitoba
Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar (2018)	Manitoba 5.Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı 1867'ye Kadar Kanada Halkları ve Hikâyeleri (2005)
	Manitoba 6.Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Kanada: 1867'den Günümüze Değişen Bir Ülke (2006)
	Manitoba 7.Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Dünyada İnsanlar ve Yerler (2006)
	Manitoba 8.Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Dünya Tarihi: Geçmişin Topluları (2006)

Tablo 1’de görüldüğü üzere; Türkiye’de uygulanmakta olan sosyal bilgiler öğretim programı 2018 yılında 4, 5, 6 ve 7. sınıflar için bir bütün halinde yayınlanmıştır. Programın ilk 7 sayfası Milli Eğitim Bakanlığı’nın öğretim programlarına ilişkin genel açıklamalarını içermektedir. Ayrıca bu kısımda adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatansızlık, yardımseverlik olmak üzere 10 kök değere ve TYÇ (Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi) başlığı altında 8 anahtar yetkinliğe yer verilmiştir. “Öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme yaklaşımı” başlığı altında süreç değerlendirme vurgulanırken; “bireysel gelişim ve öğretim programları” başlığı altında bireysel farklılıkların vurgulandığı görülmektedir.

Manitoba’da ise 5, 6, 7 ve 8. sınıflar için ayrı ayrı öğretim programları uygulanmaktadır. 5. sınıflar ait program 2005 yılında diğerleri ise 2006 yılında yayınlamıştır. Yine bu dört programın ilk 40 sayfasının ortak olduğu ve bu bölümde öğretim programına katkısı olan kişilere teşekkür bölümünün yer aldığı görülmektedir. Bu kişiler arasında akademik danışmanlar da yer almaktadır. Ayrıca sosyal bilgiler öğretim programının kısa bir tarihine de yer verilmiştir.

Bu araştırmada veriler “doküman incelemesi” ile elde edilmiştir. Eğitim bilim araştırması söz konusu olduğunda araştırma konusunun öğretim materyallerinin ya da programlarının yeterlilik durumlarını ve sonuçlarını ele alıyor olması eğitim bilimciyi doküman analizi yöntemini ağırlıklı bir biçimde kullanmaya yöneltmektedir (Seggie & Bayyurt, 2017). Belgeler, becerikli ve hayal dünyası geniş olan bir araştırmacı için hazır bilgi kaynağıdır aynı zamanda (Merriam, 2013). Bu araştırmada ülkemizde uygulanmakta olan sosyal bilgiler öğretim programlarının yeterlilik durumunu tespit etmek de amaçlandığı için doküman incelemesi kullanılmıştır. Hazır bir bilgi kaynağı olan öğretim programları incelenmiştir.

Doküman incelemesinin aşamaları; dokümanlara ulaşma, özgünlüğü (orijinallik) kontrol etme, dokümanları anlama, veriyi analiz etme, veriyi kullanmadır (Yıldırım & Şimşek, 2011). Araştırmanın dokümanları olan öğretim

programları özgünlüğün sağlanması için ülkelerin eğitim bakanlıklarının resmi internet sitelerinden elde edilmiştir. Dokümanlar elde edildikten sonra anlaşılması ve çözümlenmesi aşamasına gelinmiştir. Araştırmacı tarafından Manitoba'da uygulanan 5, 6, 7 ve 8.sınıf sosyal bilgiler öğretim programları İngilizce'den Türkçe'ye çevrilmiştir. Bu çeviri ve orijinal dokümanlar, araştırmacı ve bir çevirmen tarafından karşılaştırılarak kontrol edilmiştir.

Verilerin analizinde, bir nitel araştırma tekniği olan betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2011) göre, betimsel analizde elde edilen veriler, araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebilmektedir. Amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır. Betimsel analizin aşamaları; betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma, tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması, bulguların yorumlanmasıdır. Bu çalışmada betimsel analiz için çerçeve, araştırma sorularının ortaya koyduğu temalar doğrultusunda oluşturulmuştur. Bu tematik çerçeveye göre veriler işlenmiştir. Elde edilen bulgular sistematik bir biçimde betimlenmiştir. Daha sonra bu betimlemelerin yardımıyla benzerlik ve farklılıklar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Nitel araştırmalarda geçerlik; araştırmacının araştırdığı olguyu, olduğu biçimiyle ve olabildiğince yansız gözlemesi anlamına gelmektedir. Ayrıca, toplanan verilerin ayrıntılı bir şekilde rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması nitel bir araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2011). Bu çalışmada geçerliğin sağlanabilmesi amacıyla öğretim programları olduğu biçimiyle ve yansız olarak incelenmiştir. Ayrıca, veriler ayrıntılı olarak rapor edilmiş ve sonuçlara öğretim programlarından alınan bilgiler ile ulaşılmıştır. Lincoln ve Guba'ya göre (1985); inandırıcılık konusunda alınabilecek önlemlerden birisi, araştırma konusunda genel bilgiye sahip ve nitel araştırma yöntemleri konusunda uzmanlaşmış kişilerden yapılan araştırmayı incelemesinin istenmesidir. Uzman, araştırmanın birçok boyutunu örneğin toplanan verilerden bu verilerin analizine kadar inceleyip eleştirel gözle bakıp dönütlerde bulunabilir. Böylece araştırmanın niteliğinin artması konusunda katkıda bulunmuş olur (Aktaran: Yıldırım & Şimşek, 2011). Bu çalışmada, araştırmanın konusu hakkında genel bilgiye sahip ve nitel araştırma yöntemleri konusunda uzmanlaşmış bir akademisyen tarafından araştırmanın incelenmesi istenmiştir. Bu uzmanın geri bildirimleri sonucunda da çeşitli düzenlemeler yapılarak araştırmanın niteliğinin artması adına çabalar gösterilmiştir. Özellikle bulguların sunumu, görselleştirilmesi ve tablolar halinde sunulması konusunda dönütler alınmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın alt amaçları doğrultusunda başlıklar yer almaktadır. Bu başlıkların ardından tablolar halinde elde edilen bulgular sunulmaktadır.

Amaçlar

Öğretim programlarının dört temel ögesinden biri amaçtır. Türkiye ve Manitoba sosyal bilgiler öğretim programlarındaki amaçlar aşağıdaki Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Türkiye ve Manitoba Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Amaçlar

Türkiye Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Amaçlar	Manitoba Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Amaçlar
<p>Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın Özel Amaçları 18 özel amaç ile öğrencilerin; İyi bir vatandaş olmaları Demokratik, laik, millî ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olmaları Herkesin yasalar önünde eşit olduğunu gerekçeleriyle bilmeleri Kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul etmeleri Mekânı algılama becerilerini geliştirmeleri Sürdürülebilir bir çevre anlayışına sahip olmaları Eleştirel düşünme becerisine sahip olmaları Ekonominin önemini kavramaları Her mesleğin gerekli ve saygın olduğuna inanmaları Değişim ve sürekliliği algılamaları Bilgi ve iletişim teknolojilerini bilinçli kullanmaları Bilimsel ahlakı gözetmeleri Temel iletişim becerileri ile sosyal bilimlerin temel kavram ve yöntemlerini kullanabilmeleri Katılımın önemine inanmaları Yaşamlarını demokratik kurallara göre düzenlemeleri Millî, manevi değerler ile evrensel değerleri benimsemeleri Ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık göstermeleri öne çıkarken; öğrencilerde bireysel farkındalığın oluşması da amaçlanmaktadır.</p> <p>Kazanımlar Farklı sınıf düzeylerinde (4, 5, 6, 7) ve her öğrenme alanı kapsamında kazanım ve açıklamalara yer verilmiştir.</p>	<p>Sosyal Bilgilerin Amaçları: Sosyal bilgiler, öğrencilerin yaşadıkları dünyayı anlamaları, aktif demokratik vatandaş olabilmeleri ve toplumun iyileşmesine katkıda bulunmaları için gerekli beceri, bilgi ve değerleri edinmelerini sağlar.</p> <p>Sosyal bilgilerin amaçları beş kategoriye ayrılır: 1-Kanada 2-Dünya 3-Çevre 4-Demokrasi 5-Genel Beceri ve Yetenekler: Sorgulama, araştırma, eleştirel düşünme ve karar verme; tarihsel ve coğrafi olarak düşünmek; tartışmalı konular dahil olmak üzere sosyal sorunları eleştirel bir şekilde analiz etme ve araştırma; işbirliğiyle ve etkili bir şekilde çalışmak; problem çözüme; yeni fikirlere açık olma ve geleneksel bilgeliğin sınırlarının ötesinde düşünmek; etkili iletişim becerilerini uygulama ve medya okuryazarlığını geliştirme; bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma ve yönetme</p> <p>Genel ve Özel Öğrenme Sonuçları (Genel konu başlıklarına ilişkin ve her öğrenme çıktısı kapsamında kazanımlara benzer bir şekilde genel ve özel öğrenme sonuçları yer almaktadır)</p> <p>Öğrenme tecrübeleri (Alt konu başlıklarına ilişkin kazanımlara benzer bir şekilde öğrenme tecrübeleri yer almaktadır)</p>

Tablo 2’de görüldüğü üzere; Türkiye’ye ait sosyal bilgiler öğretim programında 18 özel amaç bulunmaktadır. Bu 18 özel amaç dışında kazanımlar bulunmaktadır.

Manitoba sosyal bilgiler öğretim programında ise öğrencilerin aktif demokratik vatandaş olmaları öne çıkmakta; Kanada, dünya, çevre ve demokrasi gibi kavramlar üzerinden de amaçlar yer almaktadır. Sorgulama, araştırma, eleştirel düşünme ve karar verme; tarihsel ve coğrafi olarak düşünme; işbirliğiyle ve etkili bir şekilde çalışma; problem çözüme; yeni fikirlere açık olma ve geleneksel bilgeliğin sınırlarının ötesinde düşünme; etkili iletişim

becerilerini uygulama ve medya okuryazarlığını geliştirme; bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma ve yönetme gibi beceriler de vurgulanmaktadır. Ayrıca genel ve özel öğrenme sonuçları ile öğrenme tecrübeleri de kazanımlara benzer bir yapıda programda yer almaktadır.

Öğrencilerin demokratik, çevreye duyarlı ve iyi birer vatandaş olmalarıyla; eleştirel düşünme ve iletişim becerilerine sahip olmalarının vurgulanması açısından iki programın amaçlar boyutunda benzerlik gösterdiği söylenebilir.

İçerik

Öğretim programlarının dört temel ögesinden biri içeriktir. Türkiye ve Manitoba sosyal bilgiler öğretim programlarındaki içerikler aşağıdaki Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3. Türkiye ve Manitoba Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında İçerik

Türkiye Sosyal Bilgiler Öğretim Programında İçerik		Manitoba Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında İçerik
Öğrenme alanları	Temel Beceriler	Öğrenme Çıktıları
Birey ve Toplum	Araştırma	Kimlik, Kültür ve Toplum
Kültür ve Miras	Çevre okuryazarlığı	Toprak: Yerler ve İnsanlar
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	Değişim ve sürekliliği algılama	Tarihsel Bağlantılar
Bilim, Teknoloji ve Toplum	Dijital okuryazarlık	Küresel Bağlılık
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	Eleştirel düşünme	Güç ve Otorite
Etkin Vatandaşlık	Empati	Ekonomi ve Kaynaklar
Küresel Bağlantılar	Finansal okuryazarlık	
	Girişimcilik	Sosyal Bilgilerde Temel Bir Kavram Olarak Vatandaşlık
Değerler	Gözlem	Kanada'da Aktif Demokratik Vatandaşlık
Adalet	Harita okuryazarlığı	Gelecek İçin Kanada Vatandaşlığı
Aile birliğine önem verme	Hukuk okuryazarlığı	Küresel Bağlamda Vatandaşlık
Bağımsızlık	İletişim	Çevresel Vatandaşlık
Barış	İş birliği	
Bilimsellik	Kalıp yargı ve önyargıyı fark etme	Manitoba Öğretim Programında Olması Gereken Temel Unsurlar
Çalışkanlık	Kanıt kullanma	Sürdürülebilir Kalkınma
Dayanışma	Karar verme	Yerli Perspektifler
Duyarlılık	Konum analizi	Kaynak Tabanlı Öğrenme
Dürüstlük	Medya okuryazarlığı	Farklılaştırılmış Öğretim
Estetik	Mekânı algılama	Cinsiyet Eşitliği
Eşitlik	Öz denetim	Konu-Alanı Bağlantıları
Özgürlük	Politik okuryazarlık	İnsan Çeşitliliği
Saygı	Problem çözme	Anti-İrkçi / Önyargı Karşıtı Eğitim
Sevgi	Sosyal katılım	
Sorumluluk	Tablo, grafik ve diyagram çizme ve yorumlama	Sosyal Bilgiler Becerileri Dört Kategoriye Ayrılır
Tasarruf	Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma	Aktif Demokratik Vatandaşlık Becerileri
Vatanseverlik	Yenilikçi düşünme	Fikir ve Bilgiyi Yönetme Becerileri
Yardımsızlık	Zaman ve kronolojiyi algılama	Eleştirel ve Yaratıcı Düşünme Becerileri
		İletişim yetenekleri
		Manitoba Öğretim Programına Entegre Olması Gereken Temel Beceriler
		Bilgi Teknolojisi
		Problem çözme
		İnsan ilişkileri
		Okuryazarlık ve İletişim

Tablo 3’de görüldüğü üzere; Türkiye’ye ait sosyal bilgiler öğretim programında 7 tane öğrenme alanı, 27 beceri ve 18 değer öne çıkmaktadır. Manitoba sosyal bilgiler öğretim programında ise 6 tane öğrenme alanlarına benzer bir yapıda öğrenme çıktıları yer almaktadır. Ayrıca vatandaşlık kavramı vurgulanmakta ve temel bir kavram olarak ifade edilmektedir. Bununla birlikte öğretim programında olması gereken temel unsurlar öne çıkmaktadır. Bu unsurlar içerisinde sürdürülebilir kalkınma, cinsiyet eşitliği, anti-ırkçı eğitim dikkat çekmektedir. Bununla birlikte öne çıkan bazı beceriler söz konusudur. Programlar beceriler açısından problem çözme, eleştirel ve yaratıcı düşünme, okuryazarlık ve iletişim konularında benzerlik göstermektedirler.

İki programın öğrenme alanları ve öğrenme çıktıları başlıkları altında yer verdikleri içerikler de benzerlik göstermektedir. Türkiye’de “Birey ve Toplum, Kültür ve Miras” öğrenme alanları yer alırken; Manitoba’da benzer bir şekilde “Kimlik, Kültür ve Toplum” adlı öğrenme çıktısı mevcuttur. “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” ülkemizde ;“Toprak: Yerler ve İnsanlar” Manitoba’da içerik boyutunda benzer bir şekilde yer bulmaktadır. Ayrıca Türkiye’deki “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” başlığı Manitoba’da “Ekonomi ve Kaynaklar” başlığı altında karşılık bulmaktadır. Küresel Bağlantılar ve Küresel Bağlılık başlıklarının da hemen hemen aynı özellikte olduğu görülmektedir. Türkiye’de farklı olarak “Bilim, Teknoloji ve Toplum” ve “Etkin Vatandaşlık” öğrenme alanları yer alırken; Manitoba’da “Tarihsel Bağlantılar” ve “Güç ve Otorite” öğrenme çıktıları bulunmaktadır. Aşağıdaki tabloda, iki programın “öğrenme alanları ve öğrenme çıktıları” başlıkları altında yer verdikleri içeriklerin benzerlik ve farklılıkları yer almaktadır.

Tablo 4. Türkiye ve Manitoba Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Öğrenme Alanları/Öğrenme Çıktıları Açısından Benzerlik ve Farklılıklar

Türkiye Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Öğrenme Alanları	Manitoba Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Öğrenme Çıktıları
Benzerlikler	
Birey ve Toplum Kültür ve Miras	Kimlik, Kültür ve Toplum
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	Toprak: Yerler ve İnsanlar
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	Ekonomi ve Kaynaklar
Küresel Bağlantılar	Küresel Bağlılık
Farklılıklar	
Bilim, Teknoloji ve Toplum Etkin Vatandaşlık	Tarihsel Bağlantılar Güç ve Otorite

Öğrenme Öğretme Süreci

Öğretim programlarının dört temel ögesinden biri öğrenme-öğretme sürecidir. Türkiye ve Manitoba sosyal bilgiler öğretim programlarındaki öğrenme-öğretme süreci aşağıdaki Tablo 5’de yer almaktadır.

Tablo 5. Türkiye ve Manitoba Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Öğrenme Öğretme Süreci**Türkiye Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Öğrenme Öğretme Süreci****Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanmasında Dikkat Edilecek Hususlar**

10 maddede öne çıkan konular şunlardır:

Disiplinlerarası yaklaşım

Sosyal bilgiler öğretiminin temel ilkeleri (yerellik, güncellik, disiplinler arası, yansıtıcı sorgulama, geçmiş-bugün-gelecek bağlantısı, zaman-süreklilik-değişim ve esneklik)

Sosyal bilgiler yaklaşımları (Sosyal bilimler olarak sosyal bilgiler ve yansıtıcı düşünme olarak sosyal bilgiler)

Değerler, beceriler ve hayat boyu öğrenme

Kavram öğretimi

Millî ve dinî bayramlar, mahallî kurtuluş ve kutlama günleri, önemli olaylar, belirli gün ve haftalardan yararlanma

Okul dışı ortamlardan faydalanma

Edebi ürünler ile sosyal bilgilerin desteklenmesi

Güncel ve tartışmalı konular, farklı tartışma teknikleri ile problem çözme, eleştirel düşünme, kanıt kullanma, karar verme ve araştırma becerileri

Öğrencilerin dijital vatandaşlık yeterliliklerini geliştirmek

Manitoba Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Öğrenme Öğretme Süreci**Sosyal Bilgiler Öğrenme, Öğretme İlkeleri**

-**Öğrenci merkezli** sınıflar vurgulanmaktadır.

-Şu anda içinde yaşadığımız toplumdan daha eşit ve adil bir toplum için öğretmenlerin sosyal bilgiler dersliklerini **yaşam laboratuvarı** olarak kullanmaları gerekir.

-**Sınıflar şu özellikleri taşımalıdır:** çok kültürlü, eşitlik odaklı öğretim programının öğrencilerin gerçek yaşamlarına dayanması, kültürel duyarlılık, eleştirel, katılımcı ve deneysel, umutlu, neşeli, sevecen, vizyon sahibi akademik açıdan titiz öğrencilerin sosyal aktivistler ve ilgili vatandaşlar olarak desteklenmesi

-Çok kültürlü yapı var ve **ırkçılık karşıtı öğretim yaklaşımları** sınıflarda önemseniyor.

-**Öğrencilerin araştırmasını ve etkileşimini destekleyen stratejiler;** işbirlikçi ve akran öğrenme, görüşmeler, proje tabanlı öğrenme, yapılandırılmış tartışma, öğretmen ve öğrenci tarafından başlatılan sorgulama ve araştırma, rol yapma.

-**Aktif öğrenme şunları içerir;** kaynak temelli ve deneysel öğrenme, arazide tecrübeler, rehberli turlar, çeşitli kültürel faaliyetlere katılım, edebiyat ve sanatı bütünleştirmek, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma

-Sosyal Bilgiler Öğretmenin Rolü

Tartışmalı Konuları Ele Almak: Öğretmenler; ilkeler, inançlar ve değerler ile ilgili tartışmalı konulardan kaçınmamalıdır.

Öğretmenlere sınıfta tartışmalı konuları ele alırken yardımcı olabilecek yönergeler

- tüm konulara hassasiyetle yaklaşmak
- sorunları açıkça tanımlamak
- tartışmalar için açık bir amaç oluşturmak
- tartışma için parametreler oluşturmak
- öğrencilerin alternatif ödevler seçmelerine izin vererek esneklik uygulama
- bir soru veya konu için tek bir "doğru cevap" bulunmayabileceğini kabul etmek
- herkesin görüş ve bakış açısını dile getirme hakkına saygı duymak
- öğrencilerin çeşitli bakış açılarını desteklemek için yeterli ve güvenilir bilgi aramasına yardımcı olmak
- ilgili tüm perspektifleri adil bir şekilde sunmak ve geçerliliklerini yansıtmak için zaman tanımak

Alt başlıklara ilişkin **etkinlik örnekleri** bulunmaktadır. Örneğin: Yerel bir müzeye veya tarihi bölgeye yapılan bir saha gezisinde, öğrenciler kürk ticareti döneminde hayatla ilgili bilgiler ve eserleri gözlemler. Öğrenciler eserleri tanımlar. Bir saha gezisi mümkün değilse, bu yerlerin çoğu sanal gezilebilir.

Tablo 5'te görüldüğü üzere; Türkiye sosyal bilgiler öğretim programında uygulamada dikkat edilecek hususlar bulunmaktadır. Disiplinlerarası yaklaşım, sosyal bilgiler öğretiminin temel ilkeleri, sosyal bilgiler yaklaşımları, değerler, beceriler, hayat boyu öğrenme, kavram öğretimi, önemli günler, okul dışı ortamlar, edebi ürünler, tartışma yöntemi, çeşitli beceriler ve çağımızın getirmiş olduğu dijital vatandaşlık yeterlilikleri ön plana çıkmaktadır.

Manitoba sosyal bilgiler öğretim programında öğrenci merkezli sınıflar öne çıkarken; öğretmenlerin sosyal bilgiler dersliklerini yaşam laboratuvarı olarak kullanmaları gerektiği vurgulanmaktadır. Öğretim programının öğrencilerin gerçek yaşamlarına dayanması gerektiği ifade edilmektedir. Araştırma becerisi önemsenmekte, aktif öğrenmeye de önem verilmektedir. Öğretmenlere, sınıfta tartışmalı konuları ele alırken yardımcı olabilecek yöntemlere de yer veren program tartışma tekniğine önemli bir yer vermektedir.

Her iki programda öğrencilerin aktif olduğu, tartışma yönteminin kullanıldığı bir öğrenme öğretme sürecine vurgu yapılmaktadır. Farklı olarak Manitoba sosyal bilgiler öğretim programında özellikle gerçek yaşama daha çok yer verilmesi gerektiği vurgulanmakta ve sosyal bilgiler derslikleri bir yaşam laboratuvarı olarak görülmektedir. Dikkat çeken bir diğer konu ise, ülkenin çok kültürlü yapısından dolayı ırkçılık karşıtı öğretim yaklaşımlarını önemseniyor olmasıdır.

Manitoba Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında oldukça geniş yer verilen öğelerden bir diğeri ise etkinlik örnekleri olmaktadır. Aşağıdaki tabloda bazı etkinlik örneklerine yer verilmiştir.

Tablo 6. Manitoba Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Yer Alan Bazı Etkinlik Örnekleri

Etkinlik 1

Öğrenci beyin fırtınası, Kanada'daki hayatı etkilemiş olan ve öğrencilerin farkında oldukları uluslararası olaylar veya etkiler (Örneğin, savaşlar, ticaret anlaşmaları, zirve konferansları, çevre fenomenleri, salgın hastalıklar, keşifler vb.). Olaylar harita kağıdına kaydedilir ve ilgili ülkeler bir duvar haritası veya küre üzerinde tanımlanır. Öğrenciler, Kanada'da dünyadaki diğer ülkeleri etkileyen son olayları belirler. Aynı şekilde, bu ulusal olaylar kaydedilir ve etkilenen ülkeler dünya haritası veya küre üzerinde tanımlanır. Öğrenciler kaydettikleri somut örneklerle dayanarak küresel karşılıklı bağımlılık kavramını tartışırlar.

Etkinlik 2

Öğrenciler Marshall McLuhan'ın "küresel köy" kavramı hakkında kısa bir metin okurlar. Think-Pair-Share (Düşün-Eşleş-Paylaş) kullanarak, fikir üzerinde derinlemesine düşünürler ve sınıfta paylaşmak için küresel köy konseptinin bir örneğini oluştururlar. Rehberli bir genel oturumda, öğrenciler küresel bir köyde yaşamının sonuçlarını tartışırlar (örneğin, zaman ve mekanda başkalarıyla bağlantılıysak, birbirimize karşı sorumluluklarımız nelerdir? Dünyanın başka bir yerinde bir kıtlık, bir savaş veya bir çevre felaketi olursa, bizi nasıl etkiler? Endişelenmeli miyiz? Cevabımız ne olmalı?).

Etkinlik 3

İşbirlikçi öğrenci grupları, uluslararası kuruluşlar ve çalışmaları hakkında bildiklerini tartışırlar (örneğin, UNICEF, Birleşmiş Milletler, Médecins Sans Frontières, Çocukları Özgürleştirin, vb.). Öğrenciler, bu tür kuruluşlar hakkında bir KWL (Know, Wonder, Learn - Bil, Merak Et, Öğren) şeması oluşturur ve Kanada'nın uluslararası katılımı ve taahhütlerine yönelik daha fazla araştırmayı yönlendirmek için sorular üretir. İPUCU: Öğrencilere çeşitli türde uluslararası kuruluşlar olduğunu açıklayın: Birleşmiş Milletler gibi bazıları küresel barış ve işbirliğini teşvik etmek için var; bazıları askeri veya savunma ittifakları veya ticaret anlaşmaları olarak var; diğerleri, ulusları sosyal, eğitimsel ve kültürel alışverişlerde işbirliği yapmak ve birbirlerine yardım etmek için bir araya getirmenin yollarıdır.

Tablo 6’da görüldüğü üzere; beyin fırtınası, düşün eşleş paylaş ve KWL gibi öğrenme tekniklerini içeren etkinlikler yer almaktadır. Manitoba sosyal bilgiler öğretim programlarında bütün konu başlıkları altında farklı etkinlik örneklerine yer verildiği görülmektedir. Bu tabloda da bazı örneklerle yer verilmiştir.

Değerlendirme

Öğretim programlarının dört temel ögesinden biri değerlendirmedir. Türkiye ve Manitoba sosyal bilgiler öğretim programlarındaki değerlendirme boyutu aşağıdaki Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7. Türkiye ve Manitoba Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Değerlendirme

Türkiye Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Değerlendirme	Manitoba Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Değerlendirme
Genel olarak öğretim programlarında ölçme değerlendirme konusunda nelere dikkat edilmesi gerektiğine dair açıklamalar bulunmaktadır:	Sonuç değerlendirme, süreç değerlendirme, öz değerlendirme, akran değerlendirme üzerinde durulmaktadır. Süreç değerlendirmenin öneminden bahsedilmektedir.
“Eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.” Süreç değerlendirme vurgulanmaktadır.	Değerlendirme araçları ve stratejileri: Öğrenci portföyleri Görüşmeler Bireysel ve grup araştırması ve araştırma Rol yapma Sözlü sunumlar Testler Uygulamalı projeler Öğretmen gözlem kontrol listeleri Akran değerlendirme Öz değerlendirme
“Bireysel farklılıklar gerçeğinden dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genel geçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencinin akademik gelişimi tek bir yöntemle veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.” Bireysel farklılıklar ve farklı araç, yöntem ve tekniklerle değerlendirme yapılması gerektiği ifade edilmiştir.	

Tablo 7’de görüldüğü üzere; her iki program süreç değerlendirmenin önemini vurgulamaktadır. Öğretim sürecinde öğrencilerin öğrenme güçlükleri ve eksiklerini tespit etmek, gerekli düzeltmeleri yapabilmek amacıyla gerçekleştirilen süreç değerlendirme türünün ön plana çıktığı görülmektedir. Farklı değerlendirme teknikleri de her iki programda ele alınmıştır. Bu durumun nedeniyse bireysel farklılıklar gerçeğinin olmasıdır. Öğrenciler farklı kişisel özelliklere, duygulara, tutumlara ve deneyimlere sahip oldukları için bütün öğrencileri kapsayan, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden kaçınıldığı görülmektedir. Özellikle Türkiye sosyal bilgiler öğretim programında bu vurgulama yapılmıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada; Türkiye ve Manitoba’da uygulanmakta olan sosyal bilgiler dersi öğretim programları amaç, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme öğeleri açısından incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Türkiye’de uygulanmakta olan sosyal bilgiler öğretim programı 2018 yılında 4, 5, 6 ve 7. sınıflar için bir bütün halinde yayınlanmıştır. Manitoba’da ise ayrı ayrı öğretim programları uygulanmaktadır. 5. sınıflar ait program

2005 yılında diğerleri ise 2006 yılında yayınlamıştır. Dört programın ilk 40 sayfasının ortak olduğu ve bu bölümde öğretim programına katkısı olan kişilere teşekkür bölümünün yer aldığı ve bu kişiler arasında akademik danışmanların da yer aldığı saptanmıştır. Ayrıca sosyal bilgiler öğretim programının kısa bir tarihine de yer verildiği gözlenmiştir.

Türkiye'ye ait sosyal bilgiler öğretim programında 18 özel amaç ve kazanımların yer aldığı tespit edilmiştir. Manitoba sosyal bilgiler öğretim programında ise Kanada, dünya, çevre ve demokrasi gibi kavramlar ile genel beceri ve yetenekler üzerinden amaçların bulunduğu görülmüştür. Ayrıca genel ve özel öğrenme sonuçları ile öğrenme tecrübeleri de kazanımlara benzer bir yapıda programda yer almaktadır. İki programın amaçlar boyutunda şu açılardan benzerlik gösterdikleri tespit edilmiştir: Öğrencilerin demokratik, çevreye duyarlı ve iyi birer vatandaş olmaları; eleştirel düşünme ve iletişim becerilerine sahip olmaları.

Araştırma sonucunda içerik boyutuna ilişkin, Türkiye'ye ait sosyal bilgiler öğretim programında 7 tane öğrenme alanı, 27 beceri ve 18 değer bulunduğ görülmüştür. Manitoba sosyal bilgiler öğretim programında ise 6 tane öğrenme alanlarına benzer bir yapıda öğrenme çıktılarının yer aldığı ortaya konmuştur. Ayrıca vatandaşlık kavramının vurgulandığı, temel bir kavram olarak ifade edildiği, programa entegre edilmesi gereken konulara yer verildiği ve öne çıkan bazı becerilerin olduğu da saptanmıştır. Programların beceriler açısından problem çözme, eleştirel ve yaratıcı düşünme, okuryazarlık ve iletişim konularında benzerlik gösterdikleri ortaya konmuştur.

İki programın öğrenme alanları ve öğrenme çıktıları başlıkları altında yer verdikleri içeriklerde benzerlikler tespit edilmiştir. Türkiye sosyal bilgiler öğretim programlarında Birey ve Toplum; Kültür ve Miras; İnsanlar, Yerler ve Çevreler; Üretim, Dağıtım ve Tüketim; Küresel Bağlantılar adlı öğrenme alanları yer alırken bunlara benzer bir yapıda Manitoba sosyal bilgiler öğretim programlarında Kimlik, Kültür ve Toplum; Toprak: Yerler ve İnsanlar; Ekonomi ve Kaynaklar; Küresel Bağlılık adlı öğrenme çıktıları yer almaktadır. Farklılıklarda ise Türkiye'de "Bilim, Teknoloji ve Toplum" ve "Etkin Vatandaşlık" öğrenme alanları; Manitoba'da "Tarihsel Bağlantılar" ile "Güç ve Otorite" öğrenme çıktıları dikkat çekmektedir.

Bilindiği üzere Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (NCSS) 1994 yılında sosyal bilgiler için eğitim programı standartları belirlemiştir. Belirlenen on tematik standart (Doğanay, 2008) şunlardır: Kültür; zaman, süreklilik ve değişim; insanlar, yerler ve çevre; bireysel gelişim ve kimlik; bireyler, gruplar ve kurumlar; güç, otorite ve yönetim; üretim, tüketim ve dağıtım; bilim, teknoloji ve toplum; küresel bağlar; vatandaşlık idealleri ve uygulamaları. Bu tematik standartlar ülkelerin öğretim programlarının düzenlerken göz önünde bulundurdıkları unsurlar haline gelmişlerdir. Bu durum, Türkiye ve Manitoba sosyal bilgiler öğretim programlarında olduğu gibi benzer ve ortak konuların olmasına yol açmıştır.

Manitoba'da öğretim programında olması gereken temel unsurlar içerisinde sürdürülebilir kalkınma, cinsiyet eşitliği, anti-ırkçı eğitim gibi önemli konuların olduğu tespit edilmiştir. 1960'lı yıllarda çevreye verilen tahribatın boyutlarının algılanmaya başlanması ile tetiklenen çevre ve ekoloji hareketi, 1970'lerde uluslararası boyuta

ulaşmış, 1983 yılında Birleşmiş Milletler (BM) tarafından Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu'nun kurulmasına sebep olmuştur (Özmehmet, 2008). 1987 yılında Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonunun raporunda ilk kez "sürdürülebilir kalkınma" kullanılmıştır (Kaypak, 2011). Sürdürülebilir kalkınma, gelecek nesillerin ihtiyaçlarını karşılama olanaklarını ellerinden almadan; şimdiki neslin ihtiyaçlarının karşılanabildiği gelişme süreci olarak tanımlanmıştır (World Commission on Environment and Development, 1987). Ülkelerin öncelikli hedefi ekonomik anlamda kalkınmaktır. Bu nedenle her ülke bireylerini kalkınmaya katkı sağlayacak şekilde yetiştirmek ister. Ancak bireylerin kalkınmaya katkı sağlarken, kendi ihtiyaçlarını gidermek için kaynakları kullanırken sadece içinde olduğu zamanı değil gelecek zamanı ve gelecek kuşakları da düşünmesi ona göre yaşaması gerekir. Bu noktada sürdürülebilirlik veya sürdürülebilir kalkınma anlayışının bireyler tarafından benimsenmesi ve içselleştirilmesi büyük önem taşımaktadır (Mentiş Taş & Özkaral, 2016). Bu bağlamda Manitoba'da olduğu gibi sosyal bilgiler öğretim programlarında "olması gereken temel unsurlardan biri" olarak sürdürülebilir kalkınmaya yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bir diğer önemli konu ise cinsiyet eşitliğidir. Seçgin & Kurnaz'a (2015) göre; demokratik toplumlarda bireylerin hakları yasalar ile güvence altına alınmış olsa da bireyler ayrımcılığa maruz kalabilmektedir. İçselleştirilen ve sorgulama ihtiyacı duyulmayan toplumsal cinsiyet rolleri ve kalıp yargıları hayatı boyunca insanı cinsiyet ayrımı döngüsünün içinde var edebilmektedir. Daha önemlisi küçük yaşlarda öğrenilen bu rollerin yarattığı eşitsizlikler, ilerleyen yıllarda çok boyutlu ayrımcılığa yol açabilmektedir. Bu noktadan hareketle küçük yaşlarda özellikle de sosyal bilgiler derslerinde cinsiyet eşitliği kavramının öğrenciler tarafından benimsenmesi önem taşımaktadır. İlerleyen yıllarda yaşanması muhtemel olan ayrımcılık durumlarının da önüne geçilmiş olunacaktır. Bu nedenle cinsiyet eşitliği konusunun sosyal bilgiler öğretim programlarında öne çıkması gerekmektedir.

Araştırma bulgularına göre; öğrenme öğretme sürecine ilişkin Türkiye sosyal bilgiler öğretim programında "uygulamada dikkat edilecek hususlar" başlığı altında maddeler yer almaktadır. Manitoba sosyal bilgiler öğretim programında ise bazı yönergelerin bulunduğu tespit edilmiştir. Ayrıca programda etkinlik örneklerine oldukça geniş yer verildiği görülmüştür. Ancak ülkemizde 2005 yılında yayınlanmış olan eski sosyal bilgiler öğretim programlarında kazanım bazında etkinlik örneklerine yer verilirken (MEB, 2005); 2018 sosyal bilgiler öğretim programlarında etkinlik örneklerine yer verilmediği görülmektedir. Oysa özellikle mesleğe yeni başlayan sosyal bilgiler öğretmenlerine fikir verebilecek nitelikte olan etkinlik örneklerine öğretim programlarında yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Araştırmada tespit edilen farklılıklardan bir diğeri; Manitoba sosyal bilgiler öğretim programında gerçek yaşama daha çok yer verilmesi gerektiğinin vurgulanması ve sosyal bilgiler dersliklerinin bir yaşam laboratuvarı olarak görülüyor olmasıdır. Ayrıca, Manitoba'da çok kültürlü yapıdan dolayı ırkçılık karşıtı öğretim yaklaşımlarının öne çıktığı görülmüştür.

Araştırma sonucunda değerlendirme boyutuna ilişkin; her iki programda da süreç değerlendirmenin öne çıktığı tespit edilmiştir. Farklı değerlendirme tekniklerinin de her iki programda ele alındığı saptanmıştır. Bu durumun sebebiyse bireysel farklılıklardır. Özellikle Türkiye sosyal bilgiler öğretim programında bu konuya ilişkin

vurgulama yapılmıştır. Öğrenenler arasındaki akademik başarı farklılıklarını doğuran temel etkenler arasında öğrenenin kim olduğu, ne tür öğrenme ihtiyaçlarına sahip olduğu, öğrenme stilleri, motivasyonu, öğrenirken kullandığı stratejiler, kişilik özellikleri gibi pek çok parametre yer almaktadır. Öğrenme sürecini planlayıp, düzenleyen ve öğrenme çıktılarını kontrol eden öğretmenlerin bu güçlü bireysel farklılıklar hakkında bilgi sahibi olmaları ve onları öğrencinin öğrenme potansiyelini geliştirecek şekilde öğrenen lehinde kullanabilmeleri büyük önem taşımaktadır (Zehir Topkaya & Çelik, 2009).

ÖNERİLER

Araştırma bulgularından hareketle bazı öneriler getirilmiştir:

-Sosyal bilgiler öğretim programlarında, programa katkısı olan kişilerin ve akademik danışmanların isimlerine yer verilmelidir.

-Sosyal bilgiler öğretim programlarında; sürdürülebilir kalkınma, cinsiyet eşitliği gibi konulara yer verilmelidir.

- Sosyal bilgiler öğretim programlarında, sosyal bilgiler öğretmenlerine öneri niteliğinde etkinlik örneklerine yer verilebilir.

-Sosyal bilgiler öğretim programlarında, gerçek yaşama daha çok yer verilmeli ve sosyal bilgiler derslikleri bir yaşam laboratuvarı olarak görülmelidir.

ETİK METNİ

“Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir.”

KAYNAKÇA

Alaca, E. (2019). Sosyal Bilgiler Ders Kitabı İncelemeleri. T. Çelikkaya, Ç.Ö. Demirbaş, T. Yıldırım & H. Yakar (Ed.), *Yeni Program ve Ders İçeriklerine Göre Sosyal Bilgiler Öğretimi II* (s.1-21). Pegem Akademi.

Bektaş Öztaşkın, Ö. (2016). Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler. R. Turan & T. Yıldırım (Ed.), *Sosyal Bilgilerin Temelleri* (s. 1-34). Anı.

Bilgili, A.S. (2019). Geçmişten Günümüze Sosyale Bilimler ve Sosyal Bilgiler. A. S. Bilgili (Ed.), *Sosyal Bilgilerin Temelleri* (s.1-31). Pegem Akademi.

Creswell, J. C. (2017). *Nitel Araştırmalar İçin 30 Temel Beceri*. H. Özcan (Çev.). Anı.

Çatak, M. (2016). Sosyal Bilgiler Programlarının Tarihi Gelişimi. S. Şimşek (Ed.), *Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenleri İçin Sosyal Bilgiler Öğretimi* (s.1-26). Anı.

Demirel, Ö. (2007). *Eğitimde Program Geliştirme*. Pegem Akademi.

DEİK (2015). Kanada Ülke Raporu. <https://www.deik.org.tr/uploads/kanada-ulke-raporu-agustos-2015-2.pdf> adresinden 03.07.2020 tarihinde erişilmiştir.

- Doğanay, A. (2008). Çağdaş Sosyal Bilgiler Anlayışı Işığında Yeni Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirilmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(2), 77-96.
- Fer, S. (2019). *Eğitimde Program Geliştirme Kuramsal Temellere Bakış*. Pegem Akademi.
- Güven, İ. & Gürdal, A. (2011). Türkiye ve Kanada'da İşlenen Fen Ve Teknoloji Derslerinin Karşılaştırmalı Analizi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 34, 147-169.
- Johnson, B. ve Christensen, L. (2014). *Educational Research Quantitative, Qualitative, and Mixed Approaches*. S. B. Demir (Çev. Ed.). Eğiten Kitap.
- Kafadar, T., Öztürk, C. & Katılmış, A. (2018). Farklı Ülkelerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarının Değerler Eğitimi Boyutunda Karşılaştırılması. *KEFAD*, 19(1), 154-177.
- Kaypak, Ş. (2011). Küreselleşme Sürecinde Sürdürülebilir Bir Kalkınma İçin Sürdürülebilir Bir Çevre. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 13(20), 19-33.
- Keskin, Y. (2019). Sosyal Bilgiler Programı Tarihi ve Güncel Gelişmeler. T. Çelikkaya, Ç. Ö. Demirbaş, T. Yıldırım, H. Yakar (Ed.), *Yeni Program ve Ders İçeriklerine Göre Sosyal Bilgiler Öğretimi I* (s.1-44). Pegem Akademi.
- Korkmaz, İ. (2017). *Eğitim Programı: Tasarımı ve Geliştirilmesi*. A. Doğanay (Ed.), *Öğretim İlke ve Yöntemleri* (s.1-39). Pegem Akademi.
- Kottler, E. & Gallavan, N.P. (2013). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Başarının Sırları (Sosyal Bilgiler Öğretmenleri ve Öğretmen Adayları İçin)*. S.B. Demir (Çev. Ed.). Eğiten kitap.
- Manitoba Education, Citizenship and Youth (2005). Grade 5 Social Studies Peoples And Stories Of Canada To 1867/ A Foundation for Implementation. <https://www.edu.gov.mb.ca/k12/cur/socstud/5to8.html> adresinden 24.06.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Manitoba Education, Citizenship and Youth (2006). Grade 6 Social Studies Canada: A Country of Change (1867 to Present) A Foundation for Implementation. <https://www.edu.gov.mb.ca/k12/cur/socstud/5to8.html> adresinden 24.06.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Manitoba Education, Citizenship and Youth (2006). Grade 7 Social Studies People and Places in the World A Foundation for Implementation <https://www.edu.gov.mb.ca/k12/cur/socstud/5to8.html> adresinden 24.06.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Manitoba Education, Citizenship and Youth (2006). Grade 8 Social Studies World History: Societies of the Past A Foundation for Implementation <https://www.edu.gov.mb.ca/k12/cur/socstud/5to8.html> adresinden 24.06.2020 tarihinde erişilmiştir.
- MEB (2005). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, 6-7. Sınıflar. <http://ttkb.meb.gov.tr/www/ogretimprogramlari/icerik/72> 25.02.2013 tarihinde erişilmiştir.
- MEB (2018). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar)*. <http://ttkb.meb.gov.tr> adresinden 02.03.2018 tarihinde alınmıştır.
- Mentiş Taş, A. & Özkaral, T.C. (2016). Sosyal Bilgiler 4-5. Sınıf Programı Ve Ders Kitaplarının Sürdürülebilirlik Kavramı Açısından İncelenmesi. *Researcher: Social Sciences Studies*, 4(1), 61-73.

- Merey, Z., Kuş, Z. & Karatekin, K. (2012). Türkiye ve ABD İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarının Değerler Eğitimi Açısından Karşılaştırılması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(2), 1613-1632.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel Araştırma Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber*. S. Turan (Çev. Ed.). Nobel.
- Özmen, C. (2015). Dünyada ve Ülkemizde Sosyal Bilgiler. C. Dönmez & K. Yazıcı (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretimi* (s.3-21). Pegem Akademi.
- Özdemir, S.M. (2014). Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Değerlendirilmesi. M. Safran (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretimi* (s.17-48). Pegem Akademi.
- Özmehmet, E. (2008). Dünyada ve Türkiye’de Sürdürülebilir Kalkınma Yaklaşımları. *Journal of Yaşar University*. 12(3), 1853-1876.
- Öztürk, C. (2015). Sosyal Bilgiler: Toplumsal Yaşama Disiplinlerarası Bir Bakış. C. Öztürk (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretimi Demokratik Vatandaşlık Eğitimi* (s.1-31). Pegem Akademi.
- Öztürk, F. Z. & Öztürk, T. (2013). Kanada (Ontario) Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve Bu Programın Türkiye Sosyal Bilgiler Öğretim Programıyla Karşılaştırılması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(14), Sosyal Bilgiler Öğretimi Özel Sayısı, 485-514.
- Safran, M. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretimine Bakış. B. Tay & A. Öcal (Ed.), *Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi* (s.1-18). Pegem Akademi.
- Seçgin, F. & Kurnaz, Ş. (2015). Sosyal Bilgiler Dersinde Toplumsal Cinsiyet Etkinliklerinin Öğrencilerin Algı ve Tutumlarına Etkisi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Ekim, 24-38.
- Seggie, F.T. & Bayyurt, Y. (2017). Nitel Araştırma Yöntemlerine Giriş. F.N.Seggie ve Y.Bayyurt (Ed), *Nitel Araştırma Yöntem, Teknik, Analiz ve Yaklaşımları* (s.11-22). Anı.
- Sönmez, V. (2010). *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu/ Yeni Programa Göre Düzenlenmiş Yeni Planı Örnekleri*. Anı.
- Şimşek, S. (2014). Sosyal Bilgilerin Eğitiminin Müfredatı (Öğretim Programı). S. İnan (Ed.), *Öğretmenler ve Öğretmen adayları İçin Sosyal Bilgiler Eğitime Giriş Kavramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler* (s. 23-35). Anı.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin.
- Zarrillo, J.J. (2016). Sosyal Bilgiler Öğretimi İlkeler ve Uygulamalar. Ed. B.TAY ve S.B.DEMİR. Ankara: Anı.
- Zehir Topkaya, E. & Çelik, H. (2009). Eğitimde Bireysel Farklılıklar. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 5(2), 316-321.